

Przedmiotowy System Oceniania osiągnięć ucznia z edukacji dla bezpieczeństwa w Gimnazjum w Łobodnie

Ogólne cele kształcenia:

1. Znajomość powszechnej samoobrony i ochrony cywilnej.
Uczeń rozumie znaczenie powszechnej samoobrony i ochrony cywilnej.
2. Przygotowanie do działania ratowniczego.
Uczeń zna zasady prawidłowego działania w przypadku wystąpienia zagrożenia życia i zdrowia.
3. Nabycie umiejętności udzielania pierwszej pomocy.
Uczeń umie udzielać pierwszej pomocy w nagłych wypadkach.

Zasady ogólne, które obowiązują uczniów na lekcjach edukacji dla bezpieczeństwa

- Uczeń ma obowiązek posiadania w czasie lekcji zeszytu przedmiotowego oraz podręcznika, których brak traktowany jest, jako nieprzygotowanie do lekcji;
- Uczeń ma możliwość zgłoszenia jeden raz brak pracy domowej oraz jeden raz brak przygotowania do lekcji bez ponoszenia konsekwencji;
- Uczeń, który był nieobecny na ostatniej lekcji, ma obowiązek przygotować się do zajęć we własnym zakresie (zagadnienia omawiane na lekcji oraz praca domowa). Wyjątek stanowi przypadek, gdy uczeń przychodzi do szkoły po dłuższej nieobecności spowodowanej chorobą. W przypadku dłuższej niż dwutygodniowa nieobecność termin uzupełnienia braków należy ustalić nauczycielem;
- Jeżeli uczeń otrzymał ocenę niedostateczną za brak zadania domowego, ma obowiązek uzupełnić je na następną lekcję. Dalszy brak zadania jest równoznaczny z kolejną oceną niedostateczną;
- Uczeń ma prawo do jednorazowego poprawienia oceny niedostatecznej ze sprawdzianu w terminie i formie ustalonej z nauczycielem;

Wymagania programowe na poszczególne oceny z przedmiotu edukacja dla bezpieczeństwa

Lp.	Nr i nazwa tematu	Ocena dopuszczająca Uczeń potrafi:	Ocena dostateczna Uczeń potrafi:	Ocena dobra Uczeń potrafi:	Ocena bardzo dobra Uczeń potrafi:	Ocena celująca Uczeń potrafi:
1.	2. System wykrywania skażeń alarmowania	-wymienić podstawowe rodzaje alarmów	-rozpoznać rodzaje alarmów i sygnałów alarmowych	-wyjaśnić jak należy się zachować po usłyszeniu alarmu	-wyjaśnić czemu służy system wykrywania skażeń i alarmowania	-wyjaśnić na czym polegają działania systemu wykrywania skażeń i alarmowania
2.	3. Zasady zachowania się po ogłoszeniu alarmu	-wyjaśnić znaczenie pojęć: odkażanie, dezaktywacja, dezynfekcja, deratyzacja, dezynsekcja	-wymienić rodzaje alarmów i sygnałów alarmowych oraz systemy alarmowania i informowania ludności	-przedstawić obowiązki osób podlegających ewakuacji	-wyjaśnić zasady zachowania się po ogłoszeniu poszczególnych alarmów, -omówić sposoby przeciwdziałania panice	-przedstawić zasady ewakuacji ludności, zwierząt z terenów zagrożonych, potrafi wyjaśnić sposoby zaopatrzenia ludności ewakuowanej w wodę i żywność
3.	4. Zadania obrony cywilnej i ochrony ludności	-określić podstawowe zadania ochrony i obrony cywilnej	-wymienić powinności obywatelskie w zakresie obrony i ochrony cywilnej	-wymienić i opisać elementy systemu krajowego ratownictwa - charakteryzuje najczęstsze sytuacje stanowiące zagrożenie dla jednostki - wymienić zagrożenia dla grup społecznych	-wymienić podstawy prawne działania ochrony ludności i obrony cywilnej w Rzeczypospolitej Polskiej - identyfikuje znak rozpoznawczy OC	-przedstawić funkcjonowanie obrony cywilnej w poszczególnych państwach europejskich - wymienić podstawowe dokumenty ONZ regulujące działanie obrony cywilnej na świecie -uzasadnić konieczność istnienia zorganizowanej ochrony ludności - podać nazwę centralnego organu państwa odpowiedzialnego za obronę cywilną; wymienia terenowe organy obrony cywilnej

4.	5. Sytuacje kryzysowe	-wyjaśnić znaczenie terminu „sytuacja kryzysowa”	-wymienić sytuacje kryzysowe wywołane przez człowieka	-wymienić i omawia najczęstsze zagrożenia zdrowia i życia na skutek powodzi, pożaru, huraganu i innych sytuacji kryzysowych zagrażających lokalnej społeczności	-wyjaśnić działanie systemu zarządzania kryzysowego	-wymienić instytucje zajmujące się zarządzaniem kryzysowym
5.	7. Zagrożenia powodziowe	– opisać zagrożenia związane z powodzią – wymienić czynności podczas ewakuacji powodziowej	– opisać zagrożenia, jakie stwarza woda – podać metody ograniczania negatywnych skutków powodzi	– opisać znaczenie wody w życiu człowieka – wskazać podstawowe czynności biernej ochrony przeciwpowodziowej – wskazać lokalne zagrożenia powodziowe	-dokonać analizy lokalnych zagrożeń związanych z wodą – sporządzić indywidualny plan postępowania na wypadek lokalnych zagrożeń hydrologicznych	– wymienić czynności, które należy podjąć po ustąpieniu powodzi – wymienić struktury centralne i lokalne zarządzania kryzysowego w przypadku powodzi
6.	8. Zagrożenia pożarowe	wymienić przyczyny powstawania pożarów – określić, jakie substancje można gasić wodą, a jakie nie – wezwać telefonicznie pomoc do gaszenia pożaru	– omówić sposoby ochrony na wypadek pożaru – dokonać podziału pożarów ze względu na rodzaj palącego się materiału	– opisać zasady ratowania ludzi, zwierząt i mienia – określić stopień zagrożenia pożarowego we własnym domu	– scharakteryzować elementy profilaktyki przeciwpożarowej – omówić istotę różnych zagrożeń pożarowych	– opracować instrukcję ppoż. konkretnego obiektu
7.	9. Wypadki katastrofy	-wymienić podstawowe typy wypadków oraz nazwać ich przyczyny	- wyjaśnić znaczenie terminów „wypadek” i „katastrofa”	-omówić przyczyny wypadków oraz katastrof komunikacyjnych i technicznych	-omawiać zasady zachowania się podczas wypadków i katastrof (komunikacyjnych, innych)	-dokonać szczegółowej klasyfikacji typów wypadków, ich przyczyn oraz sposobów postępowania ratowniczego
8.	10. Ewakuacja ludności zwierząt z terenów zagrożonych	-wyjaśnić znaczenie terminu „ewakuacja”	-wymienić główne przesłanki do podjęcia ewakuacji spontanicznej	-omówić zasady ewakuacji ludności i zwierząt z terenów zagrożonych	-kompletować sprzęt i wyposażenie przydatne podczas ewakuacji; uzasadnia swój wybór charakteryzuje najistotniejsze zasady	-wyjaśnić zasady zaopatrzenia ludności ewakuowanej w wodę i żywność

					opuszczania miejsc zagrożonych	
9.	12. Układ oddechowy i układ krążenia człowieka	-wyjaśnić co oznacza określenie „drożne drogi oddechowe”	-omówić budowę i zasady funkcjonowania układu oddechowego człowieka	-omówić budowę i zasady funkcjonowania układu krążenia człowieka	-wyjaśnić zasady oceny układu oddechowego i krążenia (ABC)	-dokonać oceny czy drogi oddechowe są drożne -wyjaśnić znaczenie prawidłowego funkcjonowania układu oddechowego oddechowego układu krążenia dla życia człowieka
10.	13. Łańcuch przeżycia. System ratownictwa w Polsce. Bezpieczeństwo osoby ratującej i ratowanego	-podać ogólny schemat zgłaszania wypadku wezwać pomoc, -wymienić numery alarmowe	-sprawdzić oddech i określić go -wymienić zasady postępowania aseptycznego	-udroźnić drogi oddechowe u poszkodowanych poszkodowanych różnych wypadkach	-scharakteryzować poszczególne ogniwa łańcucha ratunkowego oraz ich rolę i znaczenie -wymienić środki ochrony indywidualnej ratownika	-przedstawić ogólne schematy ratunkowe oraz łańcuch ratunkowy -wyjaśnić, dlaczego ważne jest bezpieczeństwo ratownika
11.	14-16 Nagłe zatrzymanie krążenia. Resuscytacja. Zadławienia	-rozpoznać stan osoby poszkodowanej; prawidłowo bada jej oddech (na manekinie) -wskazać miejsce wykonywania masażu serca	-wyjaśnić, na czym polega resuscytacja krążeniowo-oddechowa -podać objawy śmierci klinicznej poszkodowanego biologicznej	-ułożyć poszkodowanego w pozycji bezpiecznej -wyjaśnić, na czym polega pomoc ratownicza w zadławieniu -rozpoznać oznaki zatrzymania oddechu i krążenia	-wymienić zagrożenia dla osoby nieprzytomnej -wykonać samodzielnie resuscytację krążeniowo-oddechową u dorosłych i dzieci (na manekinach)	-wyjaśnić, do czego służy automatyczny defibrylator zewnętrzny, na czym polega jego działanie i gdzie powinien się znajdować
12.	17 Pierwsza pomoc. Apteczka pierwszej pomocy. Krwawienia. Krwotok z nosa	-omówić znaczenie czasu w udzielaniu pierwszej pomocy	-wymienić zawartość apteczki pierwszej pomocy; posługuje się apteczką pierwszej pomocy	-wymienić rodzaje krwawień -udzielić pomocy w przypadku krwawienia z nosa	-udzielić pomocy przy krwawieniu odpowiednio do rodzaju krwawienia -wymienić objawy wstrząsu krwotocznego	-wyjaśnić, dlaczego krwotok i wstrząs krwotoczny zagrażają życiu
13.	18 Urazy kończyn	-wymienić główne przyczyny złamań, zwichnięć skręceń -wymienić rodzaje urazów kostno-stawowych i ich	-określić ogólne zasady postępowania przy urazach kończyn -podać charakterystyczne	-rozróżnić rodzaj urazu na podstawie objawów	-zademonstrować sposoby użycia chusty trójkątnej -wykorzystać podręczne środki unieruchamiające konieczność różne sposoby postępowania	-uzasadnić konieczność unieruchomienia uszkodzonej kończyny -udzielić pomocy przy złamaniach, zwichnięciach, skręceń i połączonej z innymi urazami

		objawy	objawy zwichnięć, skręceń, złamań			wykorzystując łańcuch ratowniczy
14.	19 Zasłabnięcie. Ból w klatce piersiowej	-wymienić objawy zasłabnięcia	-wyjaśnić, czym jest zasłabnięcie	-omówić zasady postępowania w przypadku zasłabnięcia	-wyjaśnić zasady postępowania z poszkodowanym skarżącym się na ból w klatce piersiowej	-wyjaśnić znaczenie bólu w klatce piersiowej jako objawu stanu zagrożenia życia
15.	20 Wychłodzenie i odmrożenie	-wymienić części ciała najłatwiej ulegające odmrożeniom	-omówić zagrożenia wynikające z intensywnych opadów śniegu, porywistych wiatrów i bardzo niskich temperatur oraz prawidłowe zachowanie w takich sytuacjach	-wyjaśnić, na czym polega pierwsza pomoc: - w wychłodzeniu - w odmrożeniu	-wyjaśnić, od czego zależy temperatura odczuwalna -wyjaśnić, czego należy unikać w czasie ratowania osoby silnie wychłodzonej	-omówić skutki działania niskiej temperatury na organizm ludzki
16.	21 Oparzenia termiczne chemiczne	-opisać objawy oparzenia	-omówić prawidłowe postępowanie w czasie upałów	-obliczyć rozległość oparzenia -udzielić pomocy osobie poszkodowanej na skutek oparzenia termicznego -udzielić pomocy osobie poszkodowanej na skutek oparzenia chemicznego: - skóry - przełyku i przewodu pokarmowego - oczu	-rozpoznać rodzaj i stopień oparzenia na podstawie objawów -wyjaśnić, jak można pomóc osobie, która ucierpiała wskutek udaru	-omówić skutki działania wysokiej temperatury na organizm ludzki -wyjaśnić znaczenie terminów „udar słoneczny” i „udar cieplny”
17.	22 Porażenie prądem elektrycznym. Pioruny	-wyjaśnić, od czego zależy stopień obrażeń w wypadku porażenia prądem elektrycznym	-wyjaśnić, na czym głównie polega niebezpieczeństwo wynikające z porażenia prądem	-wyjaśnić, jak należy się zachowywać i czego należy unikać w czasie burzy	-wyjaśnić, jak udzielić pomocy osobie porażonej: prądem elektrycznym, piorunem	-wyjaśnić, jakie skutki wywołują porażenia prądem elektrycznym i od czego zależy stopień obrażeń

18.	23 Pomoc tonącym. Zagrożenie załamaniem lodu	-wyjaśnić, dlaczego ratowanie tonących jest zadaniem niebezpiecznym	-wymienić najczęstsze przyczyny utonięć	-wymienić zagrożenia towarzyszące ratownikom spieszącym na pomoc tonącemu	-wyjaśnić, jak należy postępować, by bezpiecznie udzielić pomocy osobom tonącym	-wyjaśnić, jak należy pomóc topielcowi po wydobyciu go na brzeg
19.	24 Rodzaje zatruc	-wymienić najczęstsze okoliczności zatruc	-wymienić typowe objawy zatruc	-wyjaśnić, w jaki sposób można się ustrzec przed zatruciem jadem kiełbasianym	-wyjaśnić, na czym polega pierwsza pomoc przy zatruciach: - pokarmowych - lekami	-opisać zachowanie ratownicze w przypadku zatrucia gazem oraz środkami ochrony roślin i detergentami używanymi w gospodarstwie domowym -dostosować postępowanie do rodzaju zatrucia i drogi wnikania zgodnie ze schematem postępowania ratowniczego
20.	25 Wypadek drogowy	-wymienić najczęstsze przyczyny wypadków drogowych	-wymienić moralne i prawne obowiązki w zakresie niesienia pomocy ofiarom wypadków	-omówić zasady zachowania się podczas udzielania pomocy poszkodowanym w wypadkach drogowych	-przeprowadzić postępowanie ratownicze na miejscu wypadku drogowego	-uzasadnić znaczenie udzielania pierwszej pomocy poszkodowanym w wypadkach drogowych
21.	27 Wpływ substancji promieniotwórczych na ludzi, zwierzęta, żywność i wodę	-wyjaśnić znaczenie terminu „promieniotwórczość”	-omówić wpływ substancji promieniotwórczych na ludzi, zwierzęta, żywność i wodę	-wyjaśnić, na czym polegają zabiegi sanitarne i zabiegi specjalne	-podać reakcje organizmów żywych na napromieniowanie (choroba popromienna) -wyjaśnić na czym polega ochrona zwierząt domowych i gospodarskich przed skażeniem	-podać wysokość dawki promieniowania, która wywołuje typowe objawy choroby popromiennej -podać nazwy instytucji w Polsce, w ramach których działają służby monitorujące poziom radiacji -podać przykłady wykorzystania promieniotwórczości w służbie ludzkości
22.	28 Zabezpieczenie żywności i wody przed skażeniami	-wyjaśnić znaczenie terminów: „skażenie” i „zakażenie”	-wymienić możliwe źródła skażenia	-wymienić sposoby zabezpieczenia żywności i wody przed skażeniami -scharakteryzować walory ochronne różnych rodzajów	-omówić sposoby postępowania w przypadku zagrożenia skażeniami promieniotwórczymi	-uzasadnić konieczność stałej ochrony wody i żywności, zwłaszcza w czasie zdarzeń kryzysowych -zaplanować wielkość zapasów wody i żywności na potrzeby swojej rodziny, na określony czas

				opakowań		
23.	29 Postępowanie ze skażoną żywnością i wodą	-wyjaśnić, w jakim celu stosuje się odkażanie	-wymienić podstawowe środki dezynfekcji	-wyjaśnić, dlaczego uzdatnianie do spożycia wody sprawia najczęściej kłopotów	-wyjaśnić, na czym polega uzdatnianie skażonej żywności i wody	-wyjaśnić znaczenie terminów: „odkażanie”, „dezaktywacja” (mechaniczna, fizyczna, chemiczna), „dezynfekcja”, „dezynsekcja”, „deratyzacja”
24.	30 Oznakowanie substancji toksycznych	-wyjaśnić znaczenie terminu „piktogram”	-rozpoznać znaki substancji toksycznych na pojazdach i budowlach	-zaproponować działania chroniące ludzi przed działaniem substancji szkodliwych	-wymienić rodzaje oznakowań substancji toksycznych i miejsca ich eksponowania	-przedstawić zasady postępowania w okolicznościach nakazujących opuszczenie zagrożonego miejsca
25.	31 Postępowanie w wypadku awarii	-wymienić zagrożenia lokalne stwarzane przez przemysł i transport	-podać przykłady zastępczych środków ochrony dróg oddechowych i skóry	-wyjaśnić, na czym polega wzywanie pomocy fachowej w sytuacji uwolnienia się substancji szkodliwych z obiektów przemysłowych i środków transportu do środowiska	--potrafi zaproponować skuteczne formy ochrony przed skutkami awarii-katastrofalnego uwolnienia się do środowiska substancji niebezpiecznych	-wyjaśnić zasady postępowania w przypadku awarii instalacji chemicznej i środka transportu oraz rozszczelnienia zbiorników z substancjami toksycznymi